

Ἐπί τῆ 25ετία ἀπὸ τῆς Κοιμήσεως
τοῦ ἀειμνήστου Γέροντος
Φιλοθέου Ζερβάκου
(†1980)

Κείμενον Γ'

Ἐνδιαφέρουσα ἐπιστολὴ διὰ τὸ Ἡμερολογιακὸν Ζήτημα *

Ἐν Πάρῳ τῆ 16-8-1979

«*Ἀγαπτέ μοι ἐν Κυρίῳ π. Θεόκλητε*¹.

(α) Ἔλαβον τὴν ἐπιστολὴν Σας πρὸ δύο μηνῶν. Ὅσάκις ἐλάμβανα τὴν γραφίδα νὰ Σᾶς γράψω, ἤρχοντο καθ' ὁμάδας φιλόχριστοι ὁμογενεῖς Ὁρθόδοξοι ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς, πρὸς ἐξομολόγησιν καὶ ἐπειδὴ ἐβιάζοντο νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς ἐστίαις τους, δὲν ἠδυνήθην νὰ Σᾶς γράψω. Σήμερον εὔρον ὀλίγην εὐκαιρίαν καὶ Σᾶς ἀπαντῶ.

Ὁ [ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος] Παπαδόπουλος², τοῦ ὁποίου μοὶ γράφετε, ὅτι ἀνατυπῶντε τὸ βιβλίον του "Ἡμερολογιακῶν κατηγοριῶν ἔλεγχος"³, [ὑποστηρίζει εἰς αὐτό,] ὅτι ἡ διόρθωσις τοῦ Ἡμερολογίου δὲν ἦτο ἔργον ἰδικόν του, [ἐφ' ὅσον δῆθεν] ἐγένετο ὁμοφώνῳ γνώμῃ τῆς Ἱεραρχίας, ἀλλὰ καὶ ἀποδεικνύει ὅτι [δῆθεν] ὁ Παλαιοημερολογισμὸς εἶναι μία καθαρὰ πλάνη.

***

(β) Ἡ καθαρὰ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ὁ [ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος] Παπαδόπουλος εἰς Ἐπιτροπὴν τινά⁴, ἥτις συνῆλθε κατὰ τὸ ἔτος 1923 διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου, τῆς ὁποίας ἦτο μέλος, Καθηγητῆς ὢν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ Διευθυντῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ριζαρείου Σχολῆς τυγχάνων, ἐξέφρασε τὴν γνώμην του, ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται ἡ διόρθωσις τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Νέου Ἡμερολογίου εἰς τὴν Ἐκκλη-

σίαν τῆς Ἑλλάδος, διότι θὰ κηρυχθῆ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὁμοδόξων καὶ Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὡς σχισματικὴ.

Τὴν συνετήν, λογικὴν καὶ φρονίμην γνώμην του ἐδέχθησαν πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὠρίσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως ἡ Πολιτεία διὰ τὰς μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν καὶ λοιπῶν Ἐθνῶν συναλλαγὰς καὶ τὸ ἐμπόριον ἀκολουθῆ τὸ Νέον Ἡμερολόγιον, ἡ δὲ Ἐκκλησία διὰ τὰς ἑορτὰς τὸ Παλαιὸν καὶ οὕτως ἐπὶ τινα καιρὸν ἐπεκράτει εἰρήνη καὶ εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν⁵.

Ἄλλ' ὅτε μετὰ πάροdon ὀλίγων μηνῶν⁶, ψήφω οὐχὶ Θεοῦ καὶ λαοῦ, ἀλλὰ ψήφω τῆς τότε ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως Πλαστήρα-Γονατᾶ, ἀνέβη [ὁ Χρυσόστομος Παπαδόπουλος] εἰς τὸ Ἀρχιερατικὸν θρόνον Ἀθηνῶν, εἰσήγαγε τὸ Παπικὸν Ἡμερολόγιον τῆ διαταγῆ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆ συμβουλῆ τοῦ τότε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη⁷, ἀρχιμασσώνου, καινοτόμου, νεωτεριστοῦ, φέροντος τὸν ἀνώτατον 33ον βαθμὸν τῆς Μασσωνίας⁸ καὶ φρόνημα στερεὸν ἔχοντος, τὸ "ἔντεινε, κατευοδοῦ, βασίλευε καὶ διαίρει".

* * *

(γ) Κατ' ἀρχὰς τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἀντικανονικῶς, παρανόμως καὶ ἀπερισκέπτως [ἐπιβληθέντος] Νέου Ἡμερολογίου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν συνεφώνησαν, ὡς λέγει ὁ [ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος] Παπαδόπουλος, πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς· ἀντέστησαν ὀκτὼ Ἀρχιερεῖς⁹, ἀλλὰ φοβηθέντες μήπως χάσουν τοὺς θρόνους των, ὑπεχώρησαν, τινὲς δὲ ὑπεχώρησαν διὰ τὰς ἀκρότητας καὶ τὸν φανατισμὸν καὶ τὸν ἀδιάκριτον ζῆλον τινῶν Παλαιοημερολογιτῶν Ἀγιορειτῶν, οἱ ὅποιοι ἐξετράπησαν τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ὑπέπεσαν εἰς αἰρέσεις, ἀναβαπτισμούς, ἀναμυρώσεις, κηρύττοντες καὶ φρονοῦντες, ὅτι τὰ Μυστήρια ἄνευ τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου εἰσὶν ἄκυρα καὶ οὐχ ὑπάρχει σωτηρία ἐκτὸς τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου.

Ἐπομένως τὸ νὰ λέγῃ ὁ [ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος] Παπαδόπουλος, ὅτι δὲν ἦτο ἔργον ἰδικόν του καὶ ὅτι ἐγένετο ὁμοφώνῳ γνώμῃ τῆς Ἱεραρχίας ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Νέου Ἡμερολογίου, ἐφ' ὅσον αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ εἰσήγαγε, κατόπιν διαταγῆς τῆς Κυβερνήσεως, δὲν λέγει τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν.

* * *

(δ) Ὅτε δὲ ἡ ἐπαναστατικὴ Κυβέρνησις παρητήθη καὶ ἐγένοντο ἐκλογαὶ πρὸς ἀνάδειξιν νέας Κυβερνήσεως, ὁ Π. Τσαλδάρης¹⁰, Ἀρχηγὸς

τοῦ "Λαϊκοῦ Κόμματος", ἐζήτησε ἀπὸ τοὺς Παλαισημερολογίτας νὰ τὸν ψηφίσουν καὶ ὡς ἀνταπόδωμα τῆς ψήφου των θὰ ἐπανέφεραν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον.

Μόλις ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν ὁ Π. Τσαλδάρης, λαβόντες θάρρος τινὲς τῶν φανατικῶν Παλαισημερολογιτῶν καὶ πιστεύσαντες εἰς τὰς ὑποσχέσεις του, ὅτι θὰ ἐπανέφερε τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον, ἔγραψαν ἀπειλητικὰς ἐπιστολάς τῷ [ἀρχιεπισκόπῳ] Χρυσοστόμῳ Παπαδοπούλῳ, ὅτι θὰ τὸν θανατώσουν ἐὰν δὲν ἐπαναφέρῃ ἀμέσως τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον.

Τὰς ἐπιστολάς ταύτας μοὶ ὑπέδειξε πρῶτῳν τινά, ὅτε τὸν ἐπεσκέφθην. Καὶ συγκεκινημένος καὶ κατετρομαγμένος μοὶ εἶπεν, μόλις μὲ εἶδε: "Νὰ μὲ σώσῃς! Σὺ θὰ μὲ σώσῃς!". "Τί τρέχει Μακαριώτατε;", τῷ εἶπον. "Νά!", μοῦ δείχνει κρατῶν μερικὰς ἐπιστολάς, "μοῦ γράφουν οἱ Παλαισημερολογίται, ὅτι θὰ μὲ φονεύσουν".

* * *

(ε) Τότε ἐνεθυμήθην, ὅτι τῷ εἶχον γράψει δύο ἐπιστολάς· μίαν πρὶν νὰ εἰσαγάγῃ τὸ Νέον Παπικὸν Ἡμερολόγιον εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν, [λέγων Αὐτῷ] νὰ μὴν τολμήσῃ καὶ τὸ εἰσαγάγει καὶ διαιρέσει τὴν Ἐκκλησίαν εἰς δύο διαμαχόμενα στρατόπεδα, νὰ φροντίσῃ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων Ἀρχιερέων, ὡς καλοὶ Ποιμένες, νὰ εἰρηνεύσουν, νὰ ἐνώσουν τὴν Πολιτείαν, ἡ ὁποία εἶναι διηρημένη εἰς δύο κόμματα, Βασιλικούς καὶ Βενιζελικούς, καὶ νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν πρώτην του γνώμην, τὴν ὁποίαν ἐπίνεσαν καὶ ἠσπάσθησαν πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς περὶ διορθώσεως τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ 1600 ἔτη σχεδὸν ἠκολούθει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ οὐδεμίαν βλάβην ἔπαθε.

Τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν τῷ ἔγραψα κατόπιν τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Νέου Ἡμερολογίου καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ Παλαιὸν Ἐορτολόγιον, τὸ ὁποῖον οἱ 318 Θεοφόροι Ἅγιοι Πατέρες, οἱ συγκροτήσαντες τὴν Πρώτην Μεγάλην Ἁγίαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἐθέσπισαν νὰ μὲνῃ αἰώνιον καὶ ἀσάλευτον¹¹, πᾶσαι δὲ αἱ Ἐπτὰ Οἰκουμενικαί, ὡς καὶ αἱ Τοπικαὶ Σύνοδοι ἐκύρωσαν καὶ ἐφύλαξαν.

"Πρόσεχε", τῷ ἔγραψον, "Μακαριώτατε, νὰ τὸ ἐπαναφέρετε, διότι παρανόμως, ἀντικανονικῶς καὶ ἀπερισκέπτως εἰσῆχθη καὶ διὰ τοῦτο ἤρχισαν οἱ καρποὶ αὐτοῦ. 'Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,' λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ, 'ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης,

ἐγκράτεια' ¹². ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Παπικοῦ Ἡμερολογίου ἐστὶ φθόνος, λύπη, θυμὸς, ὕβρεις, διαίρεσις κλπ. Σπεύσατε, Μακαριώτατε, νὰ τὸ ἐπαναφέρετε, διότι θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα καὶ θὰ κτυπήσετε τὴν κεφαλὴν σας".

"Ἐνθυμηθῆτε, Μακαριώτατε, ὅταν Σᾶς ἔγραφα τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, Σᾶς εἶπον ὅτι θὰ κτυπήσετε μόνος Σας τὴν κεφαλὴν Σας!".

* * *

(9) Καὶ τότε ἤρχισε μὲ τὰς δύο του χεῖρας νὰ κτυπᾷ τὴν κεφαλὴν του δυνατὰ καὶ νὰ λέγῃ: "Νὰ μὴ τό ὄωνα, νὰ μὴ τό ὄωνα" ¹³.

Ἐλυπήθην ἐκείνην τὴν στιγμὴν κατάκαρδα καὶ τοῦ λέγω: "Μὴ λυπῆσθε, Μακαριώτατε, θὰ διορθωθῇ ἡ κατάστασις. Τί θέλεις ἀπὸ ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον; Εἰς τί δύναμαι νὰ Σᾶς βοηθήσω;". "Πήγαινε, μοὶ λέγει, εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Παλαιοημερολογιτῶν καὶ εἰπὲ αὐτῷ, [ὅτι] τὸν παρακαλῶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν νὰ τοῦ εἰπῇ νὰ μὲ διατάξῃ καὶ αὔριον νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον". "Μακαριώτατε, τῷ λέγω, ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ δίδῃ διαταγὰς εἰς τοὺς τῆς Πολιτείας Ἀρχηγούς, ὄχι νὰ λαμβάνῃ, διότι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶναι μασσῶνοι, ἄθεοι, ἄπιστοι". Μοὶ ἀπάντησεν: "Ἐπειδὴ ἡ τότε ἐπαναστατικὴ Κυβέρνησις μὲ διέταξε, πάλιν ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ μὲ διατάξῃ". "Μένε, Μακαριώτατε, ἡσυχος, τῷ λέγω, καὶ θὰ σοῦ φέρω ἀπάντησιν".

Ὡς νὰ εἶχον πτερά, ἐπέταξα, διότι ἐνόμισα ὅτι ἐπέστη ἡ κατάλληλος ὥρα νὰ ἐπέλθῃ ἡ ποθητὴ εἰρήνη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐσπευσα, εὔρον τὸν Πρόεδρον τῶν Παλαιοημερολογιτῶν κ. Δημητρακόπουλον, μὲ τὸν Ἀντιπρόεδρον κ. Εὐστρατιάδην ¹⁴, Διευθυντὴν τῆς ἐφημερίδος "Σκρίπ", εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς κ. Πετρακάκον ¹⁵ καὶ χαιρετίσας αὐτούς, τοὺς εἶπον: "Ἐρχομαι ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, κομίζων χαρὰς Εὐαγγέλια. Μοὶ εἶπεν, [ὅτι] Σᾶς παρακαλεῖ, νὰ παρακαλέσετε τὸν κ. Πρωθυπουργὸν νὰ τὸν διατάξῃ νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον καὶ εὐχαρίστως ἀπὸ αὔριον θὰ τὸ εἰσαγάγῃ. Ἴδου λοιπὸν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδου καιρὸς γαλήνης, εἰρήνης, ὁμονοίας καὶ ἐνώσεως εἰς τὴν διηρημένην Ἐκκλησίαν".

* * *

(10) Ὁ κ. Πετρακάκος, πρὶν νὰ σχηματισθῇ Κυβέρνησις ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Π. Τσαλδάρη, ὁ ὁποῖος εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς

Παλαιοημερολογίτας πώς, ἐὰν τὸν ἐφίπιζαν, θὰ ἐπανέφερε τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον, ἦτο μέγας ὑπερασπιστὴς τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου, ἔγραφε ἄρθρα καὶ ἐδημοσίευεν εἰς ἐφημερίδας, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κων/πόλεως καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ κηρυχθοῦν σχισματικά, διότι παραδέχοντο ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐγεννήθη, περιετμήθη, ἐβαπτίσθη καὶ μετεμορφώθη μὲ τὸ Νέον Ἡμερολόγιον, ἐσταυρώθη δέ, ἐτάφη, ἀνέστη καὶ ἀνελήθη μὲ τὸ Παλαιόν¹⁶. Πρέπει, ἐδημοσίευε, νὰ ἀρθῆ ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας τὸ σχῆμα ποὺ εἶχε καταδικασθῆ, ὅτι ἔκαμε μόνη της Πατριαρχεῖον χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διότι καὶ ἄλλαι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι Ρωσίας, Ρουμανίας, Σερβίας ἔκαμαν Πατριάρχας καὶ δὲν κατεδικάσθησαν ὡς σχισματικά· καὶ ὅτι οὐδεμία τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐδέχθη τὸ παπικόν, αἰρετικόν Ἡμερολόγιον, εἰμὴ μόνον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Ταῦτα τὰ καυτὰ ἄρθρα τοῦ Πετρακάκου, ἐτάραξαν καὶ ἐπτόησαν τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος καὶ παρεκάλεσαν τὸν Πετρακάκον νὰ παύσῃ νὰ γράφῃ, διότι ὑπάρχει κίνδυνος διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀφορισθῆ ἀπὸ τὰς ἄλλας Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ νὰ καταδικασθῆ ὡς αἰρετική, σχισματικὴ καὶ διὰ νὰ τὸν πείσουν νὰ παύσῃ νὰ γράφῃ, τὸν διώρισαν Βασιλικὸν Ἐπίτροπον, δικηγόρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δικηγόρον τῶν Ἱερῶν Μονῶν Πεντέλης καὶ Πετράκη μὲ παχυλοὺς μηνιαίους μισθοὺς, ὑπερβαίνοντας καὶ τὸν μηνιαῖον μισθὸν αὐτοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ὅποτε ἔπαυσε νὰ γράφῃ καὶ νὰ εἶναι πολέμιος τοῦ Νέου Ἡμερολογίου καὶ ἔγινε διὰ τὰ ἀργύρια ὑπερασπιστὴς τοῦ Παπικοῦ Ἡμερολογίου καὶ πολέμιος τοῦ Παλαιοῦ.

* * *

(n) Ἄγνοῶν ταῦτα, τῷ εἶπον, ὅτι ἐπέστη καιρὸς νὰ εἰρηνέυσῃ, νὰ ἐνωθῆ ἡ Ἐκκλησία καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν τῷ εἶπον ὅτι ὁ Μακαριώτατος Χρυσόστομος μοι εἶπεν, ὅτι ὅταν τὸν διατάξῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον, ἀμέσως τὴν ἐπομένην ἡμέραν θὰ ἐπαναφέρῃ τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον, ἐταράχθη καὶ μοι εἶπεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ δώσῃ τοιαύτην διαταγὴν.

Τότε ἐγερθεὶς ὁ Ἀντιπρόεδρος τῶν Παλαιοημερολογιτῶν Εὐστρατιάδης καὶ πλησιάσας αὐτόν, τῷ λέγει μετὰ θυμοῦ: "Δὲν πταίει ὁ Μητροπολίτης Παπαδόπουλος. Πταίετε ἐσεῖς... Εἶσθε ψευσταί, ἄτιμοι, θεομπαῖκται, προδόται. Καὶ αὐτὰ ποὺ σοῦ λέγω νὰ τὰ εἰπῆς καὶ

εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως Τσαλδάρην. Διότι, ἐνῶ μᾶς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐπαναφέρῃ τὸ Πάτριον Ἡμερολόγιον, τώρα ἀθετεῖτε τὰς ὑποσχέσεις σας, ἄρα εἶσθε δόλιοι, φευῖσται, ἀπατεῶνες! ".

Ἰδὼν ὅτι ὁ θυμὸς καὶ ἡ φιλονικία πύξαναν καὶ ἐὰν δὲν ἦτο ὁ Πρόεδρος τῶν Παλαιοημερολογιτῶν, ὁ ὁποῖος τοὺς συνεβούλευε νὰ παύσουν τὰς φωνὰς καὶ τὰς ὕβρεις καὶ μὲ σύνεσιν καὶ πραόττητα νὰ συζητήσουν, θὰ ἤρχοντο καὶ εἰς χεῖρας, ἐπέστρεψα καὶ εἶπα εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον: "Μακαριώτατε, ἡ Κυβέρνησις, μοι εἶπεν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, δὲν δίδει ἄδειαν... Ἀποκρύβηθι μικρὸν ἕως νὰ παρέλθῃ ἡ ὄργη Κυρίου ".

Δὲν παρῆλθον πολλαὶ ἡμέραι καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Τσαλδάρης, ὁ ὁποῖος ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Παλαιοημερολογίτας, ὅτι ἐὰν τὸν ψηφίσουν, θὰ ἐπαναφέρῃ τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον, ἐξώρισε τοὺς Ἐπισκόπους τῶν Παλαιοημερολογιτῶν ¹⁷.

Τότε ἔλαβε θάρρος ὁ [ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος] Παπαδόπουλος καὶ γράφει, ὅτι [δῆθεν] ἐκεῖνος δὲν εἰσῆγαγε τὸ [Νέον] Ἡμερολόγιον, ἀλλ' ἡ ὁμόφωνος γνώμη τῆς Ἱεραρχίας.

* * *

(Θ) Δὲν λέγει [ὄμως] τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ἐκεῖνος τὸ εἰσῆγαγε, κατόπιν διαταγῆς τῆς τότε Κυβερνήσεως καὶ τῆς συμβουλῆς τοῦ τότε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου [Μελετίου] Μεταξάκη.

Ἵφειλεν, ὡς Ἀρχιεπίσκοπος, νὰ τηρήσῃ τὴν πρώτην γνώμην του τὴν ὀρθήν, τὴν συνετήν, τὴν λογικὴν καὶ φρονίμην, ὅτι δὲν δύναται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ δεχθῆ τὴν διόρθωσιν τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου ἄνευ τῆς ὁμοφώνου γνώμης ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διότι θὰ κηρυχθῆ ὡς σχισματικὴ καὶ τὴν ὁποίαν παρέδέχθησαν ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἡ τότε Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Κυβέρνησις.

Τὸ νὰ ἀποδεικνύῃ, ὡς γράφετε [π. Θεόκλητε], ὅτι ὁ Παλαιοημερολογητισμὸς εἶναι μία καθαρὰ πλάνη, τοῦτο ἀποδεικνύει ἀστάθειαν χαρακτῆρος καὶ πλάνην τοῦ νοῦς καὶ τῆς διανοίας.

Ἐὰν ἔλεγεν, ὅτι τινὲς τῶν φανατικῶν καὶ ὑπερζηλωτῶν Παλαιοημερολογιτῶν ἐξετράπησαν τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἐπλανήθησαν, παρερμήνευσαν τοὺς Ἁγίους 318 Θεοφόρους Πατέρας, οἱ ὁποῖοι ἐθέσπισαν καὶ μᾶς παρέδωκαν τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον ¹¹ διὰ νὰ ἐορτάζωμεν συμφώνως τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα [κατὰ] τὴν ἰδίαν ἡμέραν καὶ μὴ

γίνονται ἔρεις ἀναμεταξὺ τῶν χριστιανῶν, θὰ ἐδικαιολογεῖτο, [διότι οἱ] Ἅγιοι Πατέρες δὲν μᾶς παρήγγειλαν ὅτι τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον θὰ μᾶς σώσῃ, καὶ ὅτι μὲ αὐτὸ θὰ τελῶμεν τὰ Μυστήρια.

Ἀλλὰ τὸ νὰ λέγῃ, ὅτι ὁ Παλαιοημερολογιτισμὸς εἶναι καθαρὰ πλάνη, τότε κατηγορεῖ καὶ θεωρεῖ ὡς πλανεμένους τοὺς 318 Θεοφόρους Πατέρας ποὺ τὸ ἐθέσπισαν¹¹, ὅλας τὰς Οἰκουμενικὰς καὶ Τοπικὰς Συνόδους, αἱ Ὅποιαὶ τὸ ἠκολούθησαν καὶ τὸ ἐκύρωσαν καὶ ὅλας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας ποὺ τὸ ἠκολούθησαν ἄχρι τοῦ 1924 ἔτους, κατηγορεῖ δὲ καὶ τὸν ἑαυτὸν του, ὅστις τὸ 1923 τὸ ἐστήριξε καὶ τὸ 1924 τὸ ἐκρήμνισε.

* * *

(1) Τοῦτο δὲ ἔπαθε, διότι ἠκολούθησεν, ὡς μὴ ὄφειλε, τὸν νεωτεριστὴν, καινοτόμον, μασσῶνον [πατριάρχην Μελέτιον] Μεταξάκην, διὰ τὸν ὁποῖον – ὅταν τοῦ ὑπενθύμισα ὅτι ἐὰν δὲν καταργήσῃ τὸ παρὰ νόμῳ εἰσαχθὲν νέον Παπικὸν Ἡμερολόγιον – θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καὶ θὰ κτυπήσῃ τὴν κεφαλὴν του. Ὅταν ἤλθεν ἡ ἡμέρα καὶ ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν του, ἔλεγε μετὰ στεναγμῶν καὶ δακρύων: "Νὰ μὴ τό'σωνα, νὰ μὴ τό'σωνα¹³, νὰ ἐδεχόμεν τὸ νέον ἡμερολόγιον! Αὐτὸς, αὐτὸς ὁ διεστραμμένος ὁ Μεταξάκης μὲ πῆρε στὸ λαιμὸ του!".

Ὁ [πατριάρχης Μελέτιος] Μεταξάκης τὸν συμπαρέσυρε καὶ εἰς ἄλλα ἄτοπα, τὰ ὁποῖα παραλείπω, λέγω δὲ καὶ φρονῶ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὅτι ἐὰν δὲν τὸν ἠκολούθει καὶ συνεφώνει μετ' αὐτοῦ, θὰ ἀνεδεικνύετο ὡς εἷς τῶν νεωτέρων διδασκάλων καὶ συγγραφέων τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὡς τὸν Εὐγένιον Βούλγαρην, Νικηφόρον Θεοτόκην, Μακάριον Νοταρᾶν, Νικόδημον Ἀγιορείτην, Ἀθανάσιον τὸν Πάριον, Νεκτάριον Πενταπόλεως.

Ἄλλ' ἀντὶ νὰ ἀκολουθήσῃ τούτους καὶ μένῃ σταθερὸς καὶ στερεὸς εἰς τὰς Ἀποστολικὰς καὶ Πατρικὰς Παραδόσεις, ἠκολούθησε τὸν [πατριάρχην Μελέτιον] Μεταξάκην, μὲ τὸν ὁποῖον ἥνοιξαν τὰς θύρας τοῦ λογικοῦ των ποιμνίου, εἰς τὸν [πατριάρχην] Ἀθναγόραν¹⁸, τὸν Χαλκιδόνος Μελίτωνα¹⁹, Ἰάκωβον Ἀμερικῆς²⁰, οἱ ὁποῖοι εἰσελθόντες εἰς τὴν λογικὴν Ποίμνην, κατεσπάραξαν τὰ λογικὰ Πρόβατα καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

* * *

(1α) Δὲν ρίπτω τὸ βάρος, τὴν εὐθύνην καὶ τὴν αἰτίαν ὅλην ἀκεραίαν τοῖς Πατριάρχαις καὶ Ἀρχιερεῦσι· πταίουν καὶ οἱ λαϊκοὶ ποὺ

τοὺς ἐγέννησαν καὶ κατὰ τὰς καρδίας αὐτῶν, δίδει [ὁ Θεὸς] τοὺς Ἄρχοντας. Πταίομεν πάντες καὶ πρῶτος ἐγώ. Ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι δὲν ἁμαρτάνωμεν, ψευδόμεθα.

Μία τῶν κακῶν ἢ διόρθωσις: ἡ ἀληθὴς καὶ εἰλικρινὴς μετάνοια καὶ ἐπιστροφή πρὸς τὸν Πανάγαθον, ἀληθῆ Θεὸν καὶ Πατέρα Οὐράνιον. Ἐὰν μετανοήσωμεν, θὰ σωθῶμεν, ἐὰν μὴ μετανοήσωμεν θὰ κολασθῶμεν.

Ἄς προτιμήσωμεν τὴν ὁδὸν τῆς μετανοίας.

Μετ' ἀδελφικῆς καὶ πατρικῆς ἀγάπης
† Ἀρχιμανδρίτης Φιλόθεος Ζερβάκος»

(*) Περιοδ. «Ὁ Ὅσιος Φιλόθεος τῆς Πάρου» Θεσσαλονίκης, Ἰανουάριος -Ἀπρίλιος 2001, σελ. 50-57, ἔκδ. «Ὀρθόδοξος Κυψέλη». Ἐπιμέλεια καὶ χωρισμὸς σὲ ἔνδεκα (α-ια) ἐνόητες, γιὰ λόγους τεχνικούς, ἡμέτερα.

1. Πρόκειται γιὰ τὸν γνωστὸ λόγιον Ἁγιορείτη Μοναχὸ Γέροντα Θεόκλητο Διονυσιάτη.
  - Ἡ ἐξαιρετικὴ σημασία τῆς παρουσίας ἐπιστολῆς τοῦ Ὁσιωτάτου Γέροντος Φιλοθέου Ζερβάκου πρὸς τὸν π. Θεόκλητο ἔχει ἐπισημανθῆ στὴν ἐργασία μας: [«Ἡμερολογιακὸ Ζήτημα ἢ Αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ: – Κριτικὴ ἀναφορὰ σὲ τρία ἄρθρα τοῦ γέροντος Θεοκλήτου Διονυσιάτου»](#) (συνέχεια Ε΄, §§ 1΄-1β΄), περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 321/Ἰούλιος -Αὔγουστος 2004, σελ. 68-71 καὶ 75.
2. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (1868-1938). Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (1914-1923), διατελέσας προηγουμένως Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Τιμίου Σταυροῦ Ἱεροσολύμων, ὡς καὶ τῆς Ριζαρείου Ἀθηνῶν. Φίλος καὶ συνεργάτης τοῦ Μελετίου Μεταξάκη, μετεῖχε ἐξ ἀρχῆς ἐνεργῶς στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι. Μητροπολίτης καὶ εἶτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1923 (ἐξελέγη τὴν 8η Μαρτίου καὶ ἐχειρτοτονήθη τὴν 10η Μαρτίου). Ὅχι μόνον κύριος παράγων τῆς *Μεταρρυθμίσεως τοῦ 1924*, ἀλλὰ καὶ πρωτοπόρος Οἰκουμενιστῆς καὶ ἓνας ἐκ τῶν θεμελιωτῶν τοῦ πανομολογιακοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Γενεύης (Π.Σ.Ε.).
  - Βλ. τὴν ἐργασία μας: [«Ὁ Ὑπερβάλλον Ζῆλος τῶν Καινοτόμων Νεο-Ἡμερολογιτῶν κατὰ τοῦ Ἐκπεσμένου Ἀντι-οικουμενισμοῦ, ἢ: περὶ Ἀντι-παλαιο-Ἡμερολογιτικῆς Αὐτίσμοῦ»](#) (Ἰούλιος 2005, σελίδες 50, Κεφάλαια Α΄-ς΄). Ἰδίως: Κεφαλ. Δ΄, § β΄: «Ὁ Μεταρρυθμιστὴς τοῦ 1924: Πρωτοπόρος Οἰκουμενιστῆς».
3. Βλ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου, Ἡμερολογικῶν Κατηγοριῶν Ἐλεγχος, ἔκδοσις α΄, Ἀθήνησι 1937.
  - Ἡ ἔδοσις β΄, Θεσσαλονίκη 1979, σελίδες 1-6 (Εἰσαγωγικά), σελίδες 7-28 (Ἐλεγχος), σελίδες 29-32 (Ἐπιλογικά), ἐπιμέλεια Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου.
  - Ὁ ἀείμνηστος Ὁμολογητῆς Ἱεράρχης πρ. Φλωρίνης Χρυσόστομος εἶχε ἀνασκευάσει τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου. Βλ. «*Αναίρεσις τοῦ Ἐλέγχου*» τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου», Κάϊρον 1937, σελίδες 92.
4. Ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, διὰ τῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως τοῦ Σ. Γονατᾶ, κατὰ τὸ ἔτος 1922 συνέστησε εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τοῦ ζητήματος τῆς

Ημερολογιακής Μεταρρυθμίσεως. Πρόεδρος τῆς *Ἐπιτροπῆς* ἦταν ὁ Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν Γ. Κοφινᾶς καὶ μέλη ὁ νομικὸς Π. Τσιτσεκλῆς, ὡς καὶ οἱ Καθηγηταὶ Πανεπιστημίου Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, Ἀμίλκας Ἀλιβαζάτος, Δ. Αἰγινίτης.

Ἡ *Ἐπιτροπὴ* τὴν 16.1.1923 ὑπέβαλε σχετικὴ *Ἐκθεσι* πρὸς τὴν Κυβέρνησι, βάσει τῆς ὁποίας ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία μὲ τὸ Β.Δ. Περὶ τοῦ νέου «Πολιτικοῦ Ἡμερολογίου» τῆς 18.1.1923, ἐφήμοσε τὴν μεταρρύθμισι μονομερῶς, ἡ δὲ ἰσχὺς τοῦ Β.Δ. ὠρίσθη ἀπὸ τῆς 16.2.1923, ἡ ὁποία ὠνομάσθη ὡς 1.3.1923.

(Βλ. «Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος», τεῦχος πρῶτον, ἀριθ. φύλ. 24, ἐν Ἀθήναις τῇ 25ῃ Ἰανουαρίου 1923)

5. «*Ἐπὶ τινα καιρόν*», ἤτοι ἀπὸ τῆς 1.3.1923 μέχρι τῆς 1.3.1924, ὁπότε ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Χρυσσοστόμου Παπαδοπούλου ἡ «διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου» καὶ ἐκκλησιαστικῶς, ἡ δὲ 10.3.1924 (Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδόξιας) ὠνομάσθηκε 23.3.1924.

(Βλ. *Ἐγκύκλιον 1.3.1924* καὶ *Τηλεγραφικὴν Ἐντολὴν 3.3.1924*, εἰς *Ἀρχιμανδρίτου Θεοκλήτου Α. Στράγκα*, Ε.Ε.Ι., τ. Β΄, σελ. 1246-1249, Ἀθῆναι 1970)

6. Ἡ πολιτειακὴ μεταρρύθμισις τοῦ Ἡμερολογίου ἐφηρμόσθη τὴν 16.2/1.3.1923, ἡ δὲ χειροτονία τοῦ Χρυσσοστόμου Παπαδοπούλου ἐτελέσθη τὴν 10.3.1923. Κατὰ τὴν *Δ΄ Ἱεραρχίαν* (16-21.4.1923), ὡς καὶ κατὰ τὴν *Ε΄ Ἱεραρχίαν* (24.12.1923-2.1.1924), ὁπότε ἀπεφασίσθη ἡ μεταρρύθμισις καὶ τοῦ *Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου*, ἦταν καθοριστικῆς σημασίας ὁ ρόλος τοῦ Χρυσσοστόμου Παπαδοπούλου, τὴν δὲ 10/23.3.1924 ἐφηρμόσθη ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ «βεβιασμένη ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου» καὶ τοιοιτοτρόπως «ἀνελάμβανε τὸ βάρος τῆς εὐθύνης διὰ τὴν ἡμερολογιακὴν μεταβολήν».

(*Ἀρχιμανδρίτου Θεοκλήτου Α. Στράγκα*, ἐνθ' ἄνωτ., τ. Β΄, σελ. 1250, ὑποσημ. 1)

7. *Μελέτιος Μεταξάκης* (1871-1935). Πολυπράγμων, πολυτάραχος, μέγας καινοτόμος καὶ ἀναμφισβητήτως Μασῶνος. Μητροπολίτης Κιτίου ἐν Κύπρῳ (1910-1918), Ἀθηνῶν (1918-1920), πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (1921-1923) καὶ Ἀλεξανδρείας (1926-1935). Ἐκ τῶν πρωτοπόρων καὶ θεμελιωτῶν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

8. Βλ. τὸ ἄρθρο μας: «*Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης (1871-1935): α) ὁ Μασῶνος, β) ὁ Νεωτεριστής, γ) ὁ Οἰκουμενιστής*», περιοδ. «*Ὁρθόδοξος Ἔνστασις καὶ Μαρτυρία*», ἀριθ. 18-21/Ἰανουάριος-Δεκεμβριος 1990, σελ. 148-159.

9. Κατὰ τὴν Συνεδριάν ΙΑ΄ τῆς 27.6.1929 τῆς *Ι΄ Ἱεραρχίας*, ὁ μητροπολίτης Χαλκίδος Γρηγόριος, μετὰ τὴν ἀνάγνωσι τῶν Πρακτικῶν τῆς Συνόδου, ἐτόνισε χαρακτηριστικῶς:

«Κατὰ τὰ ἀναγνωσθέντα πρακτικὰ περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου, φαίνεται ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ἀντίρρησις τις» ἀντιθέτως, «ἐπὶ τούτου ὑπῆρξε ζωηρὰ ἀντίρρησις ἐκ μέρους πολλῶν, ἀλλὰ δὲν ἐγράφη εἰς τὰ πρακτικὰ, ἐνῶ ἄλλων γνῶμαι ἐγράφηοντο ἐπιμελῶς».

(*Ἀρχιμανδρίτου Θεοκλήτου Α. Στράγκα*, ἐνθ' ἄνωτ., τ. Γ΄, σελ. 1646, Ἀθῆναι 1971)

10. *Τσαλδάρης Παναγῆς* (1867-1936). Πολιτικὸς καὶ ἐπιφανὴς Νομικός. Ἠγέτης ἀπὸ τοῦ 1924 τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ «Λαϊκοῦ Κόμματος», τὸ ὁποῖο εἶχε ἰδρυθῆ τὸ 1915 ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Γούναρη. Διετέλεσε δύο φορὲς Πρωθυπουργός: 1932-1933, 1933-1935.

11. Τὰ «ἐθέσπισαν», «ἐκύρωσαν» καὶ «ἐφύλαξαν», κατωτέρω δὲ «παρέδωκαν», ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ὅτι «ἡ Ἀγία Οἰκουμένη Σύνδος, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου, τοῦ λεγομένου Ἰουλιανοῦ, ἐθέσπισε τὴν Ἑορτὴν τοῦ Πάσχα νὰ μὲν ἰσάλευτος, αἰώνιος».

(Βλ. Ἐπιστολὴν 16.5.1973 τοῦ Ὀσιωτάτου Γέροντος Φιλοθέου πρὸς τὸν Ἱερέα Δημήτριον Γκαγκαστάθην, +16/29.1.1975, στὸ «Παπα-Δημήτρης Γκαγκαστάθης – Ὁ Ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, 1902-1975, Βίος – Θαύματα – Νουθεσίαι καὶ Ἐπιστολαί», σελ. 274-278, ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 1975)

12. Πρβλ. Γαλάτ. ε' 22-23.

13. «Νὰ μὴ τὸ ὄσωνα!...» (ἐκφρασις ἐντόνου μετανοίας): «Νὰ μὴ τὸ πετύχαινα!... Νὰ μὴ τὸ ἴφθανα!...». Σῶνω· ρ. ἀμετβ.

14. Εὐστρατιάδης Γρηγόριος (1862-1950). Νομικός, Δημοσιογράφος καὶ Πολιτευτὴς ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ «Λαϊκοῦ Μετώπου» (1915 ἐ.). Συνεργάτης ἀρχικῶς τῆς πολιτικῆς ἐφημερίδος «Σκρίπ», ἀπὸ τοῦ 1903 ἔγινε ἰδιοκτῆτης αὐτῆς. Ἡ μελέτη αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἡ Πραγματικὴ Ἀλήθεια περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου» (Ἀθῆναι 1929, σελίδες 220), ἡ ὁποία εἶχε δημοσιευθῆ σὲ σειρὰ ἄρθρων κατὰ Μάρτιον 1928 στὸ «Σκρίπ», παραμένει ἓνα πολύτιμο βοήθημα γιὰ τὴν ἱστορικὴ ἀνατομία τῆς Μεταρρυθμίσεως τοῦ 1924.

15. Πετρακάκος Δημήτριος (1877-1946). Δικηγόρος καὶ Πολιτευτὴς, εἰδικευμένος στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Δίκαιο καὶ τὶς Πολιτικὰς Ἐπιστῆμες. Συνέγραψε πλῆθος σχετικῶν ἔργων.

16. Ὡς γνωστόν, οἱ Καινοτόμοι ἀπὸ τοῦ 1924 ἐφαρμόζουσι ἐν τῇ πράξει καὶ τὸ *Νέο Ἡμερολόγιο* (γιὰ τὶς ἀκίνητες Ἑορτὲς τοῦ Μηναίου), ἀλλὰ καὶ τὸ *Πάτριον Ἡμερολόγιο* (γιὰ τὶς κινητὰς Ἑορτὲς τοῦ Τριωδίου-Πεντηκοσταρίου).

17. Μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀποτείχισιν αὐτῶν, οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι Δημητριάδος Γερμανός, πρῶην Φλωρίνης Χρυσόστομος καὶ Ζακύνθου Χρυσόστομος, συνέπηξαν τριμελῆ Ἀρχιερατικὴν Σύνοδον καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὴν Σύνοδον τῆς Καινοτομίας τὸ ἀπὸ 26.5.1935 ἔγγραφο: «Διαμαρτυρία καὶ Δήλωσις»· ἐν συνεχείᾳ, προέβησαν σὲ χειροτονίας τεσσάρων Ἀρχιερέων: Μεγαρίδος Χριστοφόρου, Κυκλάδων Γερμανοῦ, Βρεσθῆνης Μαθαίου καὶ Διαιουείας Πολυκάρπου.

Ἐπαντες οἱ ἐπὶ τὰ Ἀρχιερεῖς ἐκλήθησαν νὰ κριθοῦν ὑπὸ τοῦ Πρωτοβαθμίου γιὰ Ἀρχιερεῖς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Καινοτομίας, ἀλλὰ ἠρνήθησαν, ἀποστείλαντες σχετικὸ «ἀποκηρυκτικὸν» ἔγγραφο (31.5.1935).

Τὸ Πρωτοβάθμιον Δικαστήριον τῆς Καινοτομίας, τὴν μὲν 13.6.1935 ἐδίκασε τοὺς τέσσερις χειροτονηθέντες Ἀρχιερεῖς, τὴν δὲ 14.6.1935 ἐδίκασε τοὺς τρεῖς χειροτονήσαντας Ἀρχιερεῖς.

Οἱ ποινὲς ἦσαν: καθαίρεσις καὶ σωματικὸς περιορισμὸς πενταετῆς σὲ Μονή, «ἀφοῦ προηγουμένως κατωρθώθη, συνεργείᾳ τοῦ Κορινθίου Δαμασκηνοῦ καὶ ἐπεισθῆ ὁ Πρωθυπουργὸς Π. Τσαλδάρης καὶ διὰ Ν.Δ. ὑπογραφέντος ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς ἐτροποποιήθη ὁ Νόμος 5383)1932, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ μὴ δύνανται οἱ καταδικασθέντες Ἀρχιερεῖς δι' ὑποβολῆς ἀνακοπῆς ἢ ἐφέσεως νὰ ἀναστείλωσι τὴν ἐπιβληθεῖσαν ποινήν...».

(Βλ. Ἀρχιμανδρίτου Θεοκλήτου Α. Στράγκα, ἐνθ' ἄνωτ., τ. Γ', σελ. 2035-2045, «Ἀρχιερατικὸν Κίνημα ὑπὲρ τῶν Παλαιοημερολογιτῶν»)

18. Ἀθηναγόρας Α', Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (1948-1972, † 1972).

■ Ἐνα πανόραμα τῶν Δηλώσεων – Μηνυμάτων – Ἐνεργειῶν τοῦ πατριάρχου

Ἰθναναγόρου, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ ἀείμνηστος Γέρων Ἰουστίνος Πόποβιτς († 1979) ἔλεγε, ὅτι «τὸν τελευταῖον καιρὸν αὐτὸς (ὁ Ἰθναναγόρας) ἔχει γίνεῖ πηγὴ ἀναρχισμοῦ καὶ μηδενισμοῦ εἰς τὸν Ὀρθόδοξον κόσμον· οἱ Ἄγιορεῖται δικαίως τὸν ὀνομάζουσι αἰρετικὸν καὶ ἀποστάτην», βλ. στὸ ἐκτενὲς δημοσίευσμά μας: *«Ὀμιλεῖ ὁ Ἰθναναγόρας. Αἱ κατὰ καιροῦς Δηλώσεις, τὰ Μηνύματα καὶ αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ»*.

(Περιοδ. «Ὀρθόδοξος Ἐνστασις καὶ Μαρτυρία», ἀριθ. 18-21/Ἰανουάριος-Δεκέμβριος 1990, σελ. 180-203. Ἀναδημοσίευσις ἐκ τῆς ἡφμερ. «Ἐκκλησιαστικὸς Ἄγων», εἰσαγωγή-ἐπιμέλεια ἡμέτερα)

19. **Μελίτων Χατζῆς** († 27.12.1989), μητροπολίτης Χαλκηδόνος, ἀπὸ Ἰμβρου καὶ Τενέδου, εἶτα Ἡλιουπόλεως καὶ Θεῖρων, τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως· βετεράνος Οἰκουμενιστῆς Γέρων, χειραγωγὸς καὶ ἐμπνευστῆς τοῦ διαδεχθέντος αὐτόν, ὡς Χαλκηδόνος, ἀπὸ Φιλαδελφείας (1973 ἔ.) Βαρθολομαίου Ἀρχοντῶνη (Ἰανουάριος 1990) καὶ εἶτα πατριάρχου (1991 ἔ.).
20. **Ἰάκωβος Κουκούζης**, Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς (1959-1996, † 2005), τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, βετεράνος Οἰκουμενιστῆς.